

TRONDHEIM KOMMUNE

Skilting av kommunale bygninger

Bakgrunn

Dette er den 3. utgave av Trondheim kommunes skiltmal. Malen har vært aktivt i bruk siden 2007 i forbindelse med bygge- og rehabiliteringsprosjekter som er gjennomført i regi av Trondheim kommune.

Trondheim kommune skilter egen bygningsmasse for å gi nødvendig informasjon, varsle, rettlede og gjøre det enklere for brukere av bygget med hensyn til å orientering. Hensikten med å lage en skiltmal for Trondheim kommunes bygninger og uteområder er å gjøre skiltene lett gjenkjennelige og bygge opp under "merkevaren" Trondheim kommune. Det er viktig å tydeliggjøre overfor publikum at Trondheim kommune er byggherre for en rekke store bygge- og anleggsprosjekter.

I malen for skilting for kommunale bygg, anlegg og uteområder skal kriterier for universell utforming legges til grunn. Mange av kravene i skiltmalen er i henhold til TEK10.

Kriterier for standardisering av skilting:

- Kriterier for universell utforming
- Skiltingen skal være lett å forstå, opplysende, forutsigbar og gjenkjennelig
- Skiltingen skal vær ensartet

Trondheim, juni 2015

Innhold

MIDLERTIDIG SKILTING	4
1 Byggeplass	5
1.1 Mal for skilt på byggeplass.....	5
Utforming og materiale	5
Skriftstørrelse.....	6
1.2 Mal for skilt på husvegg i midlertidige bygg	6
Utforming og materiale:	6
2 Anlegg	7
2.1 Mal for skilt på anleggs plass	7
PERMANENT SKILTING BYGG	8
3 Utvendig skilting	9
3.1 Mal for byvåpenet på utvendige skilt	9
Utforming og materiale:	9
3.2 Mal for orienteringsskilt.....	10
Utforming og materiale	11
3.3 Mal for fasadeskilt	11
Utforming og materiale	12
3.4 Mal for inngangsskilt.....	12
Utforming og materiale	12
4 Innvendig skilting	13
4.1 Mal for byvåpenet på innvendige skilt	13
4.2 Generelle krav til innvendig skilting.....	13
Farge og materiale	13
Plassering	14
Montering	14
Skrifttype.....	14
Skriftstørrelse.....	14
Linjeavstand	15
Belysning	15
Auditiv informasjon.....	15
4.3 Markering på glass	15
4.4 Mal for innvendig orienteringsskilt.....	16
Materiale og utforming.....	17
4.5 Mal for henvisningsskilt	17
Utforming og materiale	18
4.6 Mal for stedsskilt.....	18
4.7 Mal for taktile skilt (følbare)	19
Materiale og utforming.....	19
4.8 Mal for piktogram	19
Materiale og utforming.....	20
4.9 Mal for varselskilt og brannvern	21

MIDLERTIDIG SKILTING

1 Byggeplass

1.1 Mal for skilt på byggeplass

Trondheim kommune har i hovedsak tre typer byggeplasser; Etablering av nybygg, rehabilitering av eksisterende bygg og anleggsplasser for veg- og ledningsarbeid. På byggeplasser for nybygg/rehabilitering av bygninger skal det brukes skilt hvor det tydelig går fram at det er Trondheim kommune som er byggherre. Disse skiltene lages og monteres av hovedentreprenør/entreprenør. Skiltingen er et viktig ledd i profileringen av Trondheim kommune.

Eksempel på byggeplassskilt

Utforming og materiale

- Trondheim kommune skal alltid stå sammen med byvåpenet. Byvåpenet skal plasseres til venstre for Trondheim kommune.
- Det skal brukes store bokstaver når Trondheim kommune står sammen med byvåpenet.
- Trondheim kommune med byvåpen og anleggets navn skal alltid stå øverst.
- Illustrasjon av anlegget monteres på byggeplass-skiltet.
- Mengde informasjon på skiltet bør begrenses.
- For veg- og ledningsarbeid brukes det flyttbare skilt. Angivelse av hvilket arbeid som utføres skrives på refleksfolie, som skiftes fra prosjekt til prosjekt. Farge RAL 6012 på omramming og bakside. For enkelte anlegg kan det på skiltet være aktuelt å montere en laminert tegning av anlegget.
- Skrifttype Arial

- Det skal være kontrast mellom skrift og bakgrunnsfarge med minimum 40% lyshetsgradforskjell i farge.
- Det skal brukes stor forbokstav og små bokstaver ellers
- Størrelse på skrift avpasses den avstand skrift skal sees fra.
- Jfr. tabell under:

Skriftstørrelse

Leseavstand	Bokstavhøyde	Skilthøyde
3 meter	30 millimeter	60 millimeter
5 meter	50 millimeter	100 millimeter
10 meter	75 millimeter	150 millimeter
18 meter	120 millimeter	240 millimeter
Osv.		

Kilde: *Tilgjengelighet i detaljen, Dansk Blindesamfund, København 1999*

1.2 Mal for skilt på husvegg i midlertidige bygg

På bygninger som er i midlertidig bruk for kommunal virksomhet kan det monteres enklere skilt hvor byvåpenet og enhetsnavnet er limt på bakgrunnen.

Eksempel på midlertidig skilt på husvegg

Utforming og materiale:

- Plasseringen på bygningen avgjøres av situasjon og fasadens komposisjon.
- Skiltet utføres i natureloksert aluminium med sarg og skjult montering.
- Skiltet skal ha matt overflate.
- Teksten skrives med store bokstaver.
- Skiltets høyde skal være 50 cm. Skiltets lengde bestemmes av enhetens navn.
- Skiltet skal være flatt.
- Det skal være 40 prosent forskjell i lyshetsgraden mellom farge på skrift og farge på skiltplate.
- Størrelsen på skrift skal tilpasses byggets/fasadens størrelse. Anbefalt høyde på bokstavene 25 - 30 cm.
- Skilting på glassflater bør unngås. Dersom det er nødvendig skal ren, matt hvit farge brukes.

2 Anlegg

2.1 Mal for skilt på anleggsplass

Skilt på anleggsplass skal sikre fremkommelighet og synlighet av anleggsområdet. Det skal være enkelt og intuitivt å finne veien og det skal anlegges fremkommelig vei uten hinder og med fast dekke forbi anleggsområdet.

- Anleggsområdet skal fysisk sikres og merkes med tydelig kontrast, synlig for personer med nedsatt syn.
- Alternativ adkomstvei under anleggsperioden skal skiltes med henvisningsskilt med retning. Alternativ adkomstvei skal være uten hinder.
- Skilt skal ikke føre til fare for sammenstøt. Skilt skal monteres med fri høyde på 2,2m fra bakken til underkant skilt.

Når skilt plasseres for lavt, er de til hinder for ferdsele samt farlig for personer med nedsatt syn.

PERMANENT SKILTING BYGG

3 Utvendig skilting

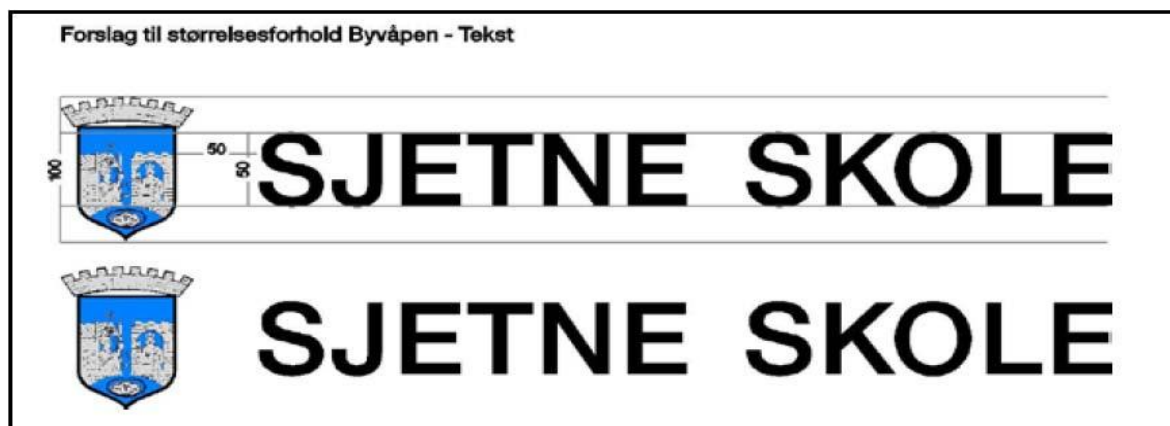
Utvendig skilting er en del av lovverket. I Plan- og bygningsloven er plassering av skilt- og reklameinnretninger er tiltak som krever søknad og tillatelse. I forskrift om byggesak til plan- og bygningsloven beskrives videre tiltak som krever søknad og tillatelse:

Tiltak som ikke krever søknad og tillatelse er beskrevet som:

"Skilt- og reklameinnretning inntil 3,0m² som monteres flatt på vegg. Unntaket omfatter ikke montering av flere skilt- og reklameinnretninger på samme fasade". SAK 10, §4-1, bokstav c)

3.1 Mal for byvåpenet på utvendige skilt

Byvåpenet er kommunens identifikasjonsmerke og skal brukes ved skilting av bygninger på yttervegg. Hovedregelen er at byvåpenet bare brukes på utvendig skilting (ved navn på enhet). Der det er nødvendig å bruke byvåpenet på innvendige skilt, skal byvåpenet plasseres til venstre for enhetens navn. Byvåpenet med krone skal alltid være dobbelt så høyt som bokstavhøyde. Bokstavhøyde skal alltid midtstilles i forhold til byvåpen.

Illustrasjonen viser forholdet mellom byvåpenet og bokstaver

Utforming og materiale:

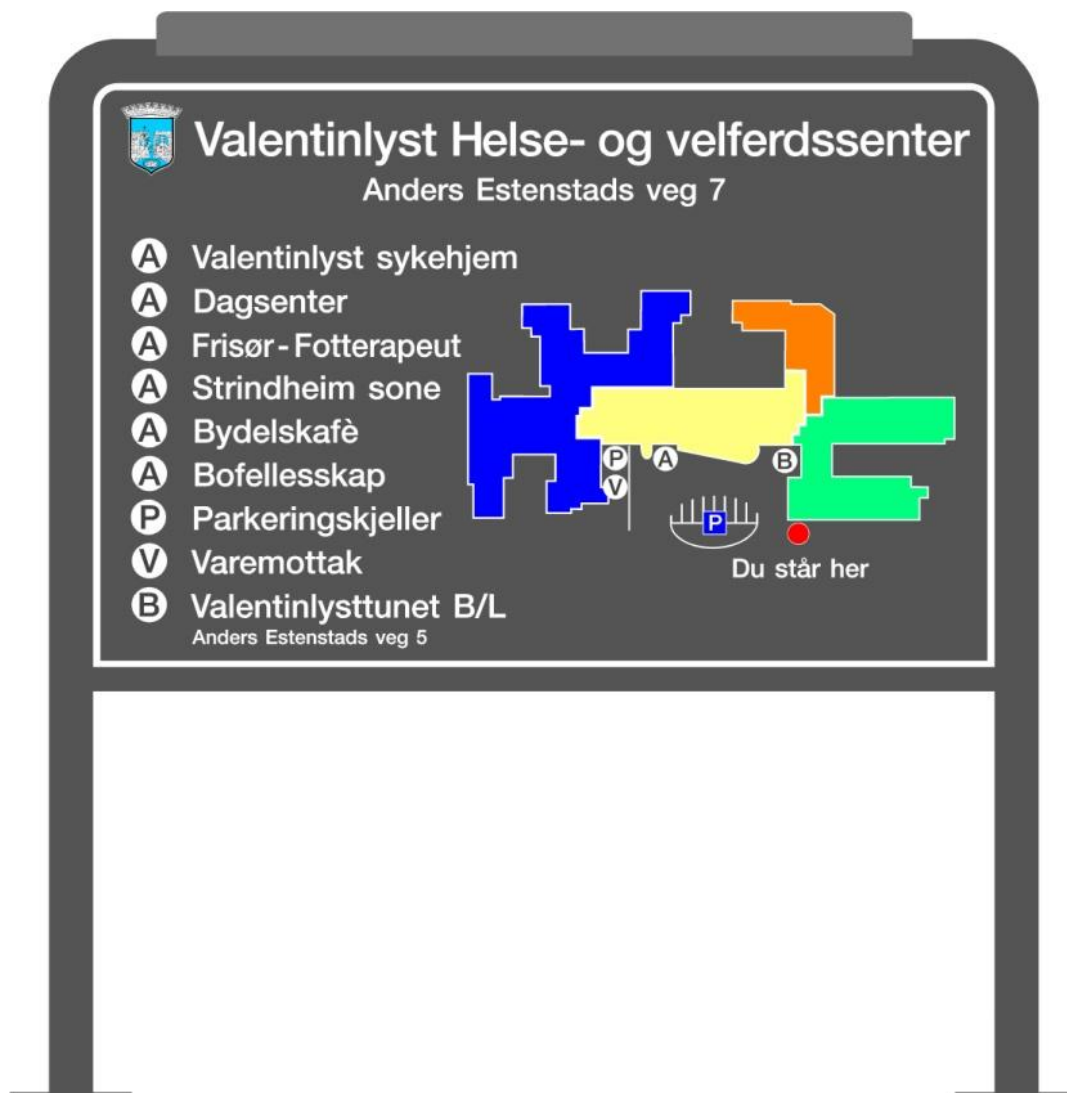
- Materialet som brukes på byvåpen og bokstaver skal være av robust kvalitet tilpasset byggets estetikk og fasademateriale. Materialet skal over tid være holdbart i all slags vær. Materialet skal også være holdbart med hensyn til å ivareta kontrast mellom bokstaver og bakgrunnsfarge.
- I de tilfellene der byvåpenet brukes sammen med teksten; Trondheim kommune, skal skrifttypen være Dax. Det skal brukes store bokstaver.
- Trondheim kommune skal ikke med i teksten sammen med enhetens navn på skiltet.
- Byvåpenet skal tre i relieff ut fra veggen. Fargene i våpenet på skjoldet skal være:
 - Blå C-100 M-20 Y-0 K-0
 - Grå C-0 M-0 Y-0 K-20
 - Sort K-100
- Forholdet mellom størrelsen på våpenskjoldet med krone og bokstaver skal være som vist over. Byvåpenet med krone skal være to ganger høyere enn bokstavene.
- Bokstavene skal være midtstilt i forhold til byvåpenet.
- Avstanden fra byvåpenet til skrift er lik skrifthøyde.
- Det skal brukes skrifttype Arial.
- Store blokkbokstaver ved utvendig skilting av enheten.
- Det skal være stor størrelse av bokstaver på utvendig fasade. Skriftstørrelse skal tilpasses leseavstand ved atkomst til bygget.

- Størrelsen på skrift skal tilpasses byggets/fasadens størrelse. Minimum høyde på bokstavene 30 cm.
- Det skal være 40% lyshetsgradforskjell i farge mellom bokstaver og bakgrunnsfarge.

3.2 Mal for orienteringsskilt

Orienteringsskilt er frittstående skilt som gir oversikt over bygningen og atkomstvei frem til ulike funksjoner. Orienteringsskilt skal alltid ha merket "Du står her" (Rødt rundt merke). Det røde merket er avgjørende for enkelt å kunne orientere seg i området. Orienteringsskiltet gir oversikt over de funksjoner bygget har og hvilke innganger som fører til de ulike funksjoner.

Skiltet plasseres på et lett synlig og tilgjengelig sted ved atkomst til bygget og området.

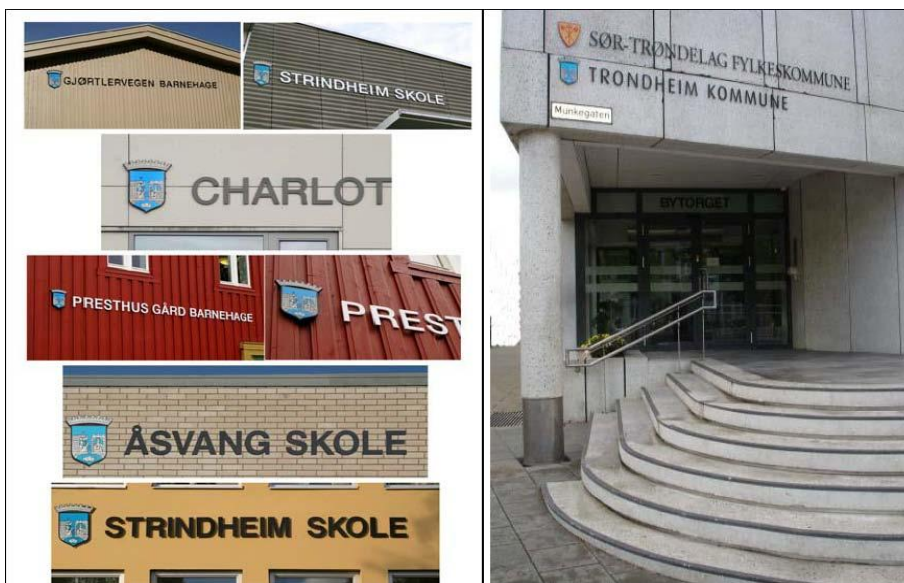
Eksempel på orienteringsskilt (Foto: Åge Singaas)

Utforming og materiale

- Materialet skal være i naturoksidert aluminium.
- Bokstaver og skilttavle skal være av holdbart materiale i alt slags vær. Det skal ikke være mulig å skrape bort bokstavene.
- Orienteringsskiltet skal ha flat overflate; ikke buet. Buede skilt vil gi større grad av reflekser.
- Skiltplaten skal ha matt overflate med farge RAL 7011. Skiltplaten skal være flat og ha samme bunnfarge på begge sider.
- Skriftfargen skal være matt hvit.
- Skrifttype Arial. Enhetens navn skrives med stor forbokstav og små bokstaver ellers.
- Orienteringsskiltet skal plasseres på et godt synlig sted. Det skal tas hensyn til at skiltet ikke blir skjult av beplantning og brøytekanter.
- Det skal være mulig å komme inn til skiltet, trinnfritt, for fotgjengere og brukere av rullestol og rullator.
- Skilthøyden minimum 80 cm fra bakkenivå til underkant skilt.
- Området rundt et orienteringsskilt skal ha god generell og direkte belysning.
- Byvåpenet plasseres øverste i venstre hjørne sammen med bygningsadresse eller enhetens navn.
- Orienteringsskilt skal ha en enkel illustrasjon over byggets utforming. Illustrasjonen skal være enkel og gi en rask oversikt over anleggets innhold. Illustrasjonen skal alltid gi beskjed om hvor hovedinngangen til enheten er. Teksten skal plasseres til venstre for illustrasjonen. Tekst og illustrasjon må henge sammen. De ulike innganger markeres med ulike bokstaver og refereres i tekst.
- Orienteringsskiltet skal ha et rødt merk ("du står her") montert i tilknytning til illustrasjonen og som viser hvor du står i henhold til rom/retning av bygg/utemiljø. I tillegg skal det røde merket stå nederst på skilttavlen sammen med teksten "du står her". På denne måten gis det informasjon om hva det røde merket betyr.

3.3 Mal for fasadeskilt

Alle kommunale bygg skal skiltes utvendig med byggets/enhetens navn sammen med Trondheim kommunes byvåpen. Byvåpenet skal plasseres til venstre for enhetens navn. Utvendig skilting på fasadevegg skal være synlig fra atkomstvei til bygget. Skilt/bokstaver skal ha størrelse som er synlig på lang avstand. Skiltet skal være synlig fra atkomstvei til bygget. Fasadeskilt skal være synlig i mørket.

Fasadeskilt montert på ulike flater (Foto: Laila Andresen/Solveig Dale)

Utforming og materiale

- Materialet som brukes til bokstaver skal være av et robust materiale tilpasset byggets estetikk og fasademateriale. Materialet skal være holdbart i all slags vær. Materialet skal også være holdbart med hensyn til å ivareta kontrast mellom bokstaver og bakgrunnsfarge over tid.
- Plassering av skilt på bygningen avgjøres av situasjon og fasadens komposisjon.
- Byvåpenet skal brukes sammen med navnet på bygget og skal alltid være plassert til venstre for enhetens navn.
- Det skal være minimum 40 prosent lyshetsgradsforskjell mellom farge på bokstaver og bakgrunnsfarge.
- Skrifttype Arial med store bokstaver.
- Området rundt skiltet skal lyssettes med direkte belysning i tillegg til generell belysning av uteområdet.
- Unngå lys i bokstaver. Lyskilder skal ikke gi blending.

3.4 Mal for inngangsskilt

Inngangene til kommunale bygg skal markeres med bokstaver som korresponderer med utvendig orienteringsskilt. I tillegg kan inngangene markeres med skilt som angir hovedvirksomheten innenfor døra. For eksempel; "administrasjon". Er det flere virksomheter innenfor inngangen anbefales det innvendig orienteringsskilt over bygget.

(Se kapitlet om innvendig skilting).

Eksempel på inngangsskilt

Utforming og materiale

- Bokstavmarkeringen plasseres ved siden av eller over inngangsdøra.
- Stor bokstav brukes for å markere innganger med referanse til orienteringsskiltet.
- Ord skal skrives med stor forbokstav og små bokstaver ellers. For eksempel "Hovedinngang".
- Det skal være 40 prosent lyshetsgradsforskjell i farge mellom skrift og farge på bakgrunn.
- Skilt med bokstaver skal utføres i robust materiale som tåler ulikt vær og vind over tid. Bokstaver og skilttavle skal være holdbar med hensyn til kontrast mellom bokstaver og skilttavle.
- Skrifttype arial.

4 Innvendig skilting

I bygninger er det nødvendig å gi trafikkestyrende informasjon i forbindelse med forskjellige funksjoner. Ved riktig bruk av innvendig skilt vil dette kunne gi gode muligheter for orientering i bygget for ulike brukergrupper.

Repeterende informasjon skal være mest mulig lik i hele bygningen.

4.1 Mal for byvåpenet på innvendige skilt

Byvåpenet er kommunens identifikasjonsmerke og skal brukes ved skilting der det er hensiktsmessig og naturlig. Hovedregelen er at byvåpenet skal brukes ved siden av navn på enhet. Byvåpenet skal plasseres til venstre for navn på enheten.

Illustrasjonen viser forholdet mellom byvåpenet og bokstavhøyde.

- Byvåpenet med krone skal alltid være dobbelt så høyt om bokstavhøyden. Bokstavhøyde skal alltid midtstilles i forhold til byvåpenet.
- Avstanden fra byvåpenet til skrift er lik skrifthøyde.
- Skriftypen skal være Arial.
- Skrift skal ha stor forbokstav og små bokstaver ellers.

Fargene i byvåpenet skal være:

- Blå C-100 M-20 Y-0 K-0
- Grå C-0 M-0 Y-0 K-20
- Sort K-100

4.2 Generelle krav til innvendig skilting

Farge og materiale

Materialet skal være robust tilpasset type bygg. Skiltplatene skal være flate og ha matt overflate.

- 40 prosent lyshetsgradsforskjell i farge mellom skrift og bakgrunn.
- Natureloksert aluminium med sorte bokstaver.
Alternativ farge på overflate kan være KOKSGRÅ RAL 7011 med hvit farge på bokstaver.
- Dersom akrylplate velges som materiale, skal den ha ufarget, matt overflate og skriften skal være helt sort. Det skal sikres kontrast mellom bokstaver og bakgrunnsfarge lik 40% lyshetsgradsforskjell i metning av farge på bokstaver i forhold til metning av bakgrunnsfarge.
- Dersom alternativt materiale velges, skal dette være av god robust kvalitet og tilfredsstillende krav til kontrast og farge som beskrevet over.
- Alle skilt skal være enkle å rengjøre og gi mulighet for enkel utskifting eller endring.

Plassering

- Skilt skal plasseres slik at det ikke er fare for sammenstøt ved alminnelig ferdsel.
- Det skal være mulig å ta seg frem til skiltet.
- Skilt skal være godt synlige fra både stående og sittende stilling.
- Høydeplassering for skilt med leseavstand mindre enn 2 meter skal være 1,5 m fra gulv målt fra skiltets underkant. Størrelse og plassering skal avpasses etter mengde informasjon på skiltet.
- Skilt skal ikke plasseres i motlys.
- Det skal være god belysning i området rundt skilt.

Skilt skal ikke plasseres i motlys. Dette gir dårlig lesbarhet. Foto: Solveig Dale

Montering

Skiltet skal monteres på en slik måte at det ikke innbyr til hærverk. Skilt skal skrues fast, ikke limes.

Skrifttype

Skrifttypen skal være Arial. Ordet/navnet skal begynne med stor forbokstav og det skal være små bokstaver ellers. Ord skal ikke understrekes, utheves eller settes i kursiv.

Skriftstørrelse

Leseavstand	Bokstavhøyde	Skilthøyde
3 meter	30 millimeter	60 millimeter
5 meter	50 millimeter	100 millimeter
10 meter	75 millimeter	150 millimeter
18 meter	120 millimeter	240 millimeter
Osv.		

Kilde: Tilgjengelighet i detaljen, Dansk Blindesamfund, København 1999.

Linjeavstand

Linjeavstanden må tilpasses størrelsen på bokstaver og ønsket leseavstand. Linjeavstanden skal være 10 % større enn skriftstørrelsen.

Eks: Med bokstavhøyde 30 mm skal linjeavstand være 33mm. Teksten på skiltet skal være kort og konsis og linjelengden skal ikke overskride 100 cm.

Belysning

Belysning av skilt er et viktig bidrag til lesbarheten av dem. Det er nødvendig med god generell belysning i rommet. I tillegg er det behov for direkte belysning av skiltflater. Ekstra lyskilde bør rettes ovenfra.

Belysningen må ikke kaste skygge og reflekser på skiltet.

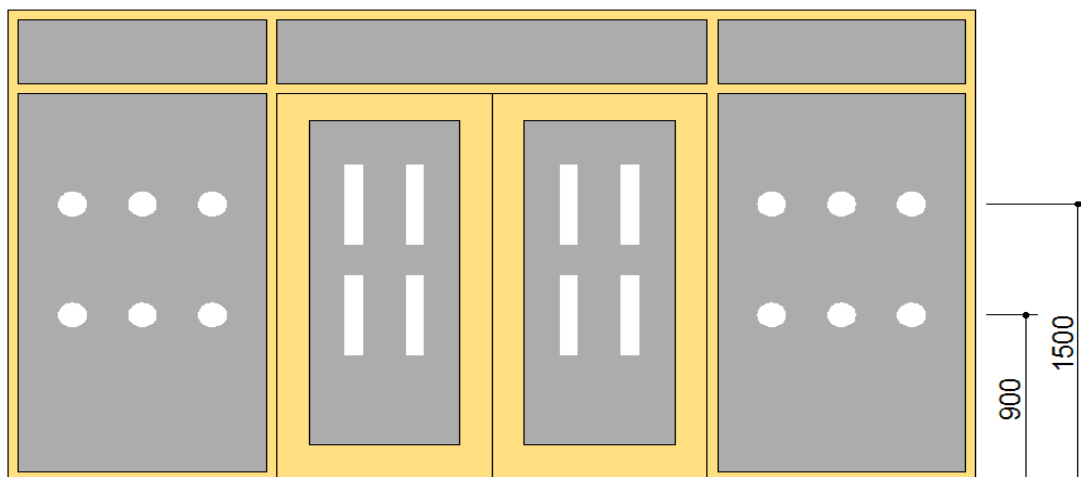
Auditiv informasjon

Auditiv informasjon (hørbar informasjon) skal suppleres med visuell (synlig) informasjon. Dette gjelder blant annet i heiskupè.

4.3 Markering på glass

- Glassfelt i kommunikasjonsveier kontrastmerket med glassmarkør på begge sider i to høyer med senter 0,9m og 1,5m over ferdig gulv. Markering skal være hvit på ytterdør og sort dersom rommet bak glasset er svært lyst. Dersom rommet ikke er lyst skal det brukes ren hvit markering på glass.
- **Markering av dør skal tre frem fra øvrig glassmarkering.**

Markering av dør skal tre frem fra øvrig glassmarkering.

4.4 Mal for innvendig orienteringsskilt

- Innvendig orienteringsskilt skal gi orientering om byggets planløsning og hvilke enheter og tjenester/funksjoner bygget har og plassering av disse.
- Utforming av orienteringsskiltet skal være enkelt og oversiktlig og skal vise angivelse av etasjetall for de ulike funksjoner. Orienteringsskiltet skal ha en forenklet skisse/plantegning over bygget.

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE		TRONDHEIM KOMMUNE			
A Erling Skakkes gate 14		B Tinghusplassen 3		C Kongens gate 9	
5 etg	Fylkestingsal Fylkesutvalgssal Møterom/konferanse	7 etg	Miljøenheten	4 etg	IT-tjenesten Innkjøpstjenesten Kommunerevisjonen Kontrollkomiteens sekretariat Revisjon Midt-Norge IKS Konsek IKS
4 etg	Fylkesordfører Politikere Rådmannsgruppen Ledelsessekretariatet Regional utviklingsenhet Fylkestannlegen Jus og innkjøpstjenesten Plan og styringsavdelingen Tillitsvalgte	6 etg	Boligenheten		
		5 etg	Trondheim eiendom		
3 etg	Regnskapstjenesten Rådmannens fagstab Finans- og regnskapstjenesten Økonomitjenesten Kart og oppmålingskontoret	4 etg	Byplankontoret Byggesakskontoret Kart- og oppmålingskontoret		
2 etg	Arbeidsgivertjenesten Rådmannens fagstab Lønnstjenesten Personaltjenesten Utviklingstjenesten	3 etg	Trondheim byteknikk		
1 etg	Opplæringsavdelingen Byantikvaren Sentralbord Bytorget Driftsavdeling				

Eksempel på orienteringsskilt

Materiale og utforming

- Innvendig orienteringsskilt skal utformes i naturelokstert materiale. Overflaten skal være matt.
- Det skal være tydelig 40 % lyshetsgradforskjell i farge mellom bokstaver og bakgrunnsfarge. Sort matt farge på skrift.
 - Orienteringsskiltet skal ha en enkel illustrasjon over innvendig planløsning.
 - Orienteringsskiltet skal ha et rødt merk ("du står her") montert i tilknytning til illustrasjonen og som viser hvor du står i henhold til rom/retning i bygget. I tillegg skal det røde merket stå nederst på skilttavlen sammen med teksten "du står her". På denne måten gis det informasjon om hva det røde merket betyr.
- Generelle kriterier for skilt skal ellers følges.

4.5 Mal for henvisningsskilt

Henvisningsskilt er skilt som viser i hvilken retning enhet/rom finnes. Henvisningsskilt skal plasseres der kommunikasjonsvei deler seg. Henvisningsskilt kan henge ned fra taket eller monteres på vegg. Henvisningsskilt suppleres med eller utformes som pil.

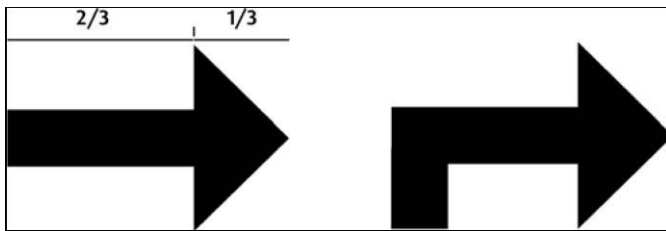
Eksempel på vingskilt og henvisningsskilt (Foto: Solveig Dale)

Eksempel på henvisningsskilt

Utforming og materiale

- Materiale skal være natureloksert aluminium
- Halen på en pil skal være dobbelt så lang som spissen. Der pilen angir endring i retning må det siste leddet være like langt som spissene på pilen. Jf. anbefaling fra Blindedeforbundet.

Bilde 13. Piler (Montasje Skiltsystemer AS)

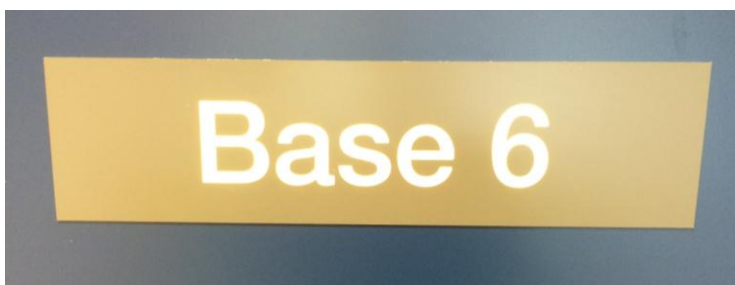
Vingskilt, er alltid festet til vegg på den ene siden. Vingskilt eller skilt som henger ned fra tak, plasseres i samsvar med veileder til teknisk forskrift i høyde 2,1 m målt fra gulv til underkant skilt. Vingskilt og takhengte skilt er med på å gi god orientering.

Eksempel på vingskilt

4.6 Mal for stedsskilt

- Gir betegnelse på avdeling eller rom. Stedsskilt plasseres ved siden av dør på dørens låsside eller på dørbladet. Høyde for plassering er 1,5 meter fra gulv til underkant skilt.

4.7 Mal for taktile skilt (følbare)

Taktile skilt er lesbare for personer med svært nedsatt syn. Det er nødvendig å komme helt inntil et taktilt skilt, slik at personen kan lese med bruk av fingertuppene.

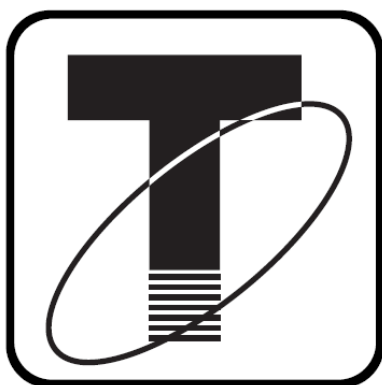
Eksempel på taktil merking av kontrollpanel i heis

Materiale og utforming

- Skrift skal være 1,0 – 1,5 millimeter opphøyd. Bokstavstørrelse minimum 25 millimeter.
- I heis skal tall på, eller ved manøverknapper alltid være taktile.
- Manøverknapper skal monteres i høyde 0,9 – 1,1 m fra gulvet. All skilting og manøverknapper i heis, skal ha kontrastfarger til bakgrunnsfarge.
- Manøverknapp for utgang i heis, markeres grønn.
- Det er en fordel at piktogram montert på dører er taktile.
- Taktilt og visuelt lesbart etasjetall i alle etasjer.
- Taktil markering under håndløper ved ankomst etasje.
- Dersom bruk av taktil skrift, skal skrift utformes med store bokstaver.

4.8 Mal for piktogram

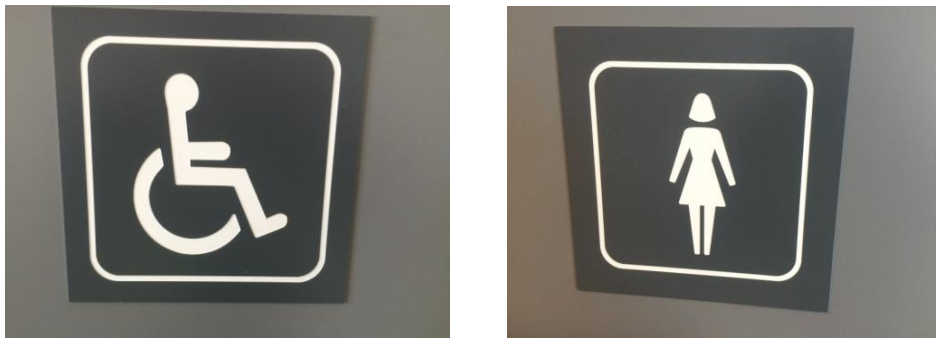
Bruk av piktogram er en stor fordel for alle brukergrupper. Symboler oppfattes intuitivt, er gjenkjennbare og forstås uavhengig av språk. Det er utarbeidet en oversikt over aktuelle piktogrammer som er hentet fra veiviser for universell utforming og anbefalt av "Det statlige råd for funksjonshemmede". Oversikt over anbefalte piktogram, se vedlegg 1.

Figur: Piktogram for teleslynge og piktogram for tilgjengelighet for rullestol

Materiale og utforming

- Piktogram skal utføres i holdbart materiale som tåler robust bruk.
- Piktogram skal være følbart/taktilt.

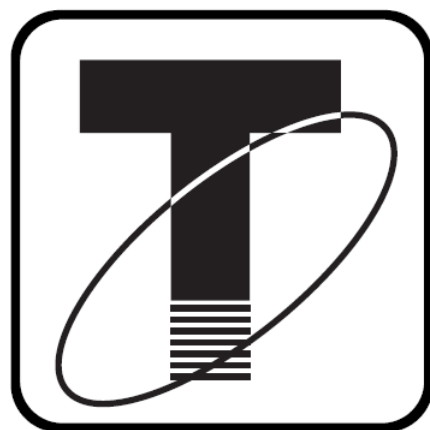

Eksempel på piktogram som er følbart. Piktogrammet er nedfelt i skilt-tavlen.

- Dersom piktogram skal sees på lang avstand, skal størrelsen være 20 x 20 cm. Der piktogram er montert på dør skal størrelsen være 15 x 15 cm, f,eks.
- Dersom piktogram utføres i folie direkte på dørblad, skal selve piktogrammet ha minimum 40% lyshetsgradforskjell i farge til bakgrunnsfarge. Dersom piktogrammet er montert på skiltplate, skal piktogrammet ha minimum 40% lyshetsgradforskjell i farge til skiltets bakgrunnsfarge.
- Piktogram for teleslynge skal alltid skiltes i forbindelse med montering av teleslynge i og utenfor rommet teleslynge er montert i. Piktogram for teleslynge monteres ved siden av dør motsatt side av hengselside inn til rom som har teleslynge. I tillegg skal piktogram for teleslynge monteres på talerstol eller i nærhet av denne, synlig for alle.
- Når skrankeslynge monteres i skranke, skal piktogram for teleslynge monteres i front av skranke.
- Piktogram skal monteres på flatt skilt(ikke buet) og med matt overflate.

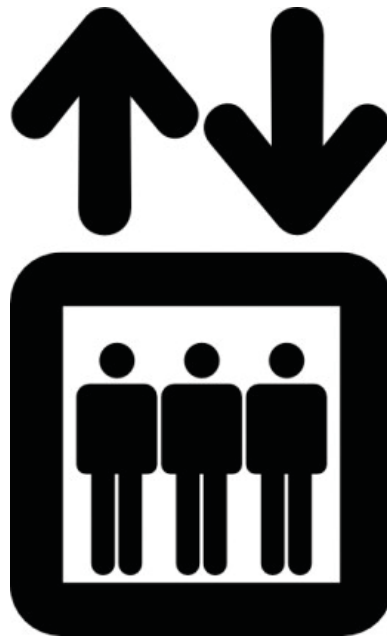

Eksempel på skiltet skranke med teleslynge

Eksempel på bruk av vingskilt og piktogram for heis

4.9 Mal for varselskilt og brannvern

I rømningsvei må minst ett henvisningsskilt til utgang eller nødutgang kunne sees fra enhver posisjon i rommet.

Skilt som markerer (rømnings)utganger bør som regel settes over dør, eller om takhøyden er for lav, så høyt som mulig eller inntil karmlisten på dørens låsside. Jf. *Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn*.

Eksempel på skilt som markerer rømningsvei

Varselskilt om rømningsvei skal ha grønn bunnfarge med hvitt symbol og være synlige i mørket. Se NS-ISO 6309 og "Forskrift om sikkerhetsskilting og signalgiving på arbeidsplasser. Se vedlegg 2.

Vedlegg 1

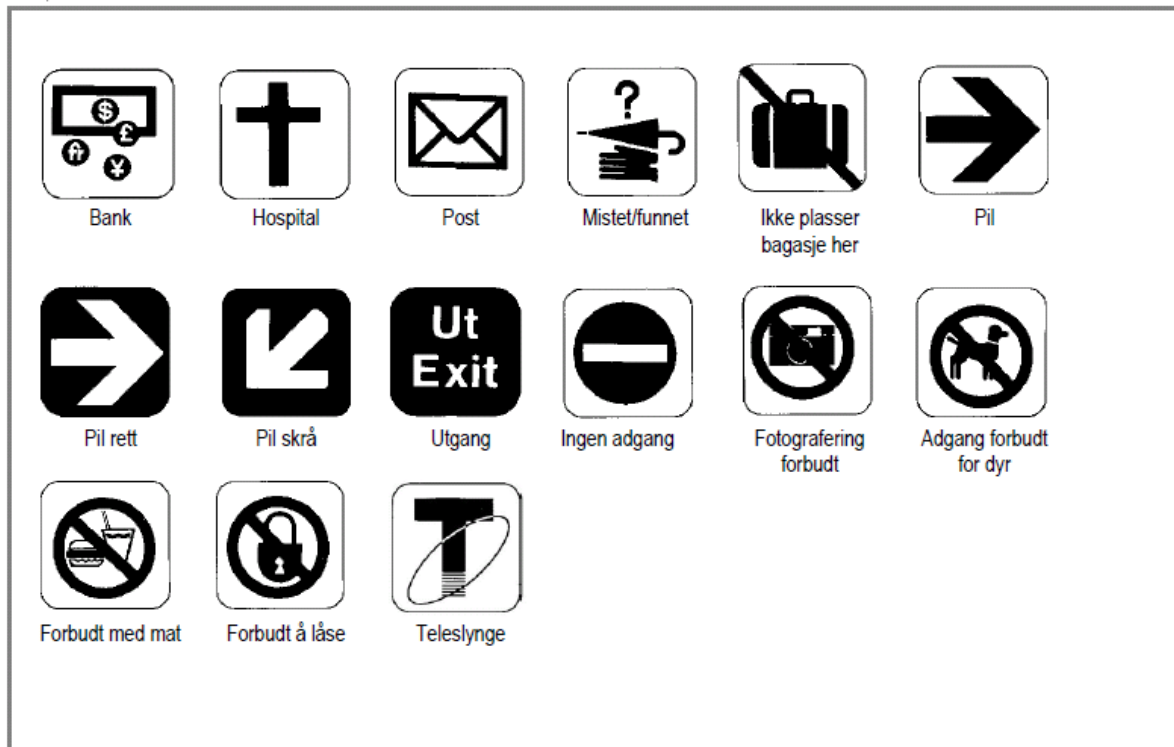

SKILT

2 SIDE 1
Utgave 01.10.2009

Funksjonskrav i TEK					
 Drosje-Buss	 Drosje	 Drosje telefon	 Buss	 Tog	 Sjøtransport
 Bagasje- innsjekking	 Bagasjeopp- bevaring	 Manuell bagasje- oppbevaring	 Bagasje- utlevering	 Venterom	 Bagasjetralle
 Politi	 Billetter	 Bilutleie	 Heis	 Trapp	 Møteplass
 Informasjon	 Hotell-informasjon	 Restaurant	 Bar	 Kafeteria	 Telefon
 Toalett	 Toalett damer	 Toalett herre	 Garderobe	 Tilgjengelig for rullestol	 Stellerom
 Dusj	 Drikkefontene	 Førstehjelp- stasjon	 Lekerom	 Møterom	 Oppholdsrom
 TV- rom	 Røyking tillatt	 Frisør	 Automat	 Butikker	 Blomsterbutikk

Universell utforming publikumsbygg

Vedlegg 2

SKILT

Sikkerhetsskilt 16:01 SIDE 1

Utgave 01.10.2009

Forbudsskilt

Røyking forbudt

Røyking og bruk av
åpen ild forbudt

Forbudt å slokke
med vann

Ikke drikkevann

Forbudt for
industriktøyer

Forbudt for gående

Adgang forbudt for
personer uten tillatelse

Fareskilt

Fare: elektrisk strøm

Generell fare

Hindring

Høydeforskjell

Industriktøyer

Nødskilt

Nødtgang rømningsvei

Retningsangivelse (Brukes som tilleggsinformasjon til de skilt som er vist nedenfor.)

Førstehjelp

Båre

Nøddusj

Øyeskylling

Nødtelefon